

తులో అంతటిమాట లన్నాడో చిన్నవయసులో నా కప్పుడు తెలియకపోయినా, ఇప్పుడు గ్రహించుకోలేనంతటి చిన్నవాడిని కాదు. నాన్ననికూడా నిర్లక్ష్యం చేసి అమ్మ తన అనురాగాన్ని అందించింది, నాకు.

నేను అదృష్టవంతుడిని. కాని, నన్ను కన్నతల్లి దురదృష్టవంతురాలు. శేకపోతే ఆ వరకయూతన అనుభవించాల్సిన కర్మ ఆమెకి వట్టే దీకాదు...

నాన్నమీద నాకు కోపంలేదు. గుండె నిండుగా జాలివుంది. అమ్మను తలుచు కున్నప్పుడు అది నీరుకారి పోతుంది.

పోలేరు రావుడు దూడల్ని లోలుకు వెళ్లేవాడు. వాడు ఆ దూళ్లని చావబాడే వాడు. 'మనుషులు పశువుల్ని కొడతారు' అని నా కప్పుడే తెలిసింది.

వాడు అలా బాధుతూ వుంటే నా కళ్లమ్మట నీళ్లువచ్చేవి. ఒకోసారి - అమ్మ నోళ్లు తలపెట్టుకుని, రావుడు పశువుల్ని ఎలా కొట్టేవాడో చెప్పి చెప్పి ఏడ్చేవాడ్ని.

'అవి పశువులు నాన్నా...వాటికి జ్ఞాన ముండదు కొడితేనే గాని దార్లోకి రావు. పనం దాని గురించి బాధపడకూడ దమ్మా!... రా అన్నం తిందువుగాని' అనేది అమ్మ.

'అన్నం తిందువుగాని రా...' అసక పోతే ఇంకా ప్రశ్నలు వేసి అమ్మని వేధించుతానని అమ్మ అలా తప్పించు కుంటూ వుండేది.

అమ్మ నవ్వాధానం చెప్పని నా ప్రశ్న ఒకటుంది. ఈ ప్రశ్నకి ముందు అమ్మా నాన్నల గురించి కొంత చెప్పాలి.

అమ్మ నాకు అన్నం పెడుతూన్నది. నాన్న వచ్చాడు, అన్నం పెడుతూ మధ్యలో లేచి వెళ్లడం అమ్మకి ఇష్టం లేదు. నాన్న పిలిచాడు. అన్నం తినిపించి వస్తానంది, అమ్మ. నాన్న వచ్చి దబ్బుగిమ్మి న్నాడు.

అమ్మ మిషను కుడుతుంది. రోజూ - నాకూ, నాన్నకీ, అమ్మకీ - అందరికీ ఆ మిషనే అన్నం పెడుతోంది. నాన్న ఏం చేస్తాడో నాకు తెలియదు. ప్రొద్దుట అన్నం తిని వెళ్లిపోతాడు. మళ్ళీ రాతే అమ్మనికీ వస్తాడు. అది చాలా పొద్దు

☐ చేతిలో టెలిగ్రాంకాగితం గాలికి రెప రెప లాడుతోంది. ఆ రెపరెపల్లో అమ్మ కష్టముఖాలు కళ్లముందు కదులాడు తున్నాయి; నామీదవున్న ప్రేమానురాగాలు ద్యోతక మవుతున్నాయి. నా నోళ్ళంకోసం, నా ఆనందంకోసం ఆమె ఎంతగా పరితపించి పోయేదో జ్ఞానకం వస్తూంటే నా హృదయంలో దడ ముట్టడింది.

ఏదో చెప్పరానిభయం నన్నావరించు కున్నది. హృదయం దుర్బలమై అచేతనా వస్థలో వడి, అళికుడినై పోయాను. ఓపికలేక అలానే కూర్చుండిపోయాను.

'వీడి నవలిలాకాడు...తల్లితండ్రి చచ్చి పోయారని ఏ అనాధ శరణాలయంలోనో పడెయ్యాలి. అప్పుడుగాని నీతిక్కకుదరదు' అని నాన్నమాటలు. దిలాంటి పరిస్థితి

తొమ్మిది.

అందరి నాన్నలాగా మా నాన్న అమ్మకి డబ్బు లివ్వడు. అమ్మే నాన్న అడిగినప్పుడల్లా డబ్బులు ఇస్తూ వుంటుంది. ఆ డబ్బులు తీసుకుని నాన్న ఎటో వెళ్లిపోయేవాడు. మళ్ళీ తిరిగి రావడం నాకు తెలిసేది కాదు. గౌరవ నిద్రలో ఒదిగి పోయేవాడిని. అప్పుడప్పుడు కంచాలు, మంతలు చప్పుడవుతూ వుండేవి. మెలకువ వచ్చేసేది. 'పిల్లలు— ఎలుకలు సందడి చేస్తున్నాయని అమ్మ సమదాయిస్తూ వుండేది, గదిలోంచి వచ్చి. ఎందుకో కాని అప్పుడు అమ్మ ముఖంలో దిగులు తొంగి చూసేది.

ఆ రోజు నాన్న డబ్బుఅడిగినప్పుడు అమ్మ—'వా దగ్గరేవు. వున్న వాటితో బియ్యం తెచ్చాను. బాబు ఆకలేస్తోందంటూ వుంటే అన్నం తినిపిస్తున్నాను. కాస్తే పొగండి. చూస్తాను' అంది.

నాన్నకి అంతకేవలం ఎందుకు వచ్చిందో నాకు తెలియదు.

కళ్ళు నిప్పు కణికెల్లా అయ్యాయి. ఆవేశంతో అమ్మకొప్పు వట్టుకున్నాడు. 'వచ్చి యిస్తావా యివ్వవా ... యిప్పుడు...' అన్నాడు పళ్ళు బిగించి.

అమ్మ నన్ను విడిచిపెట్టే వెళ్ళక తప్పలేదు. లేచి మిషను సొరుగులో ఎనిమి దణాలుంటే నాన్న చేతిలో పెట్టింది.

'ఇది ఏమూటి? ... ఇచ్చే అయిదు రూపాయలు... అర్జంటుగా కావాలి' అన్నాడు, చేతిలో డబ్బుల్ని విసిరేస్తూ.

'నాదగ్గరేవు... ఇవాళ నా వొంటో వోపికలేక, పనిచెయ్యలేకపోయాను. బట్టలు కుట్టకుండా డబ్బులిస్తూంటే ఎవరిస్తారు?' అన్నది అమ్మ శాంతంగానే.

నాన్న చేతిలో అమ్మజాబ్బు బిగుసుకు పోతున్నది. బెంబేలువడి చూడడం తప్పితే నేనేమీ చేయలేకపోయాను.

అమ్మ శాంతమూర్తి. నాన్న తనని ఎంతగా హింసించినా కిమ్మనేదికాదు ఆడ దాని బ్రతుకు ఇంతేనని పరిపుచ్చుకునేదో ఏమో? భర్తచేత హింసంపబడడానికే ప్రే భార్య అవుతుందని ఆమె నమ్మక మేమో! అందుకే ఆమె పల్లెత్తుమాట కూడా ఎదురుచెప్పేది కాదు.

నాన్న అమ్మని కొట్టాడు. గట్టిగా

తగిలించేమో — తానికప్పి పడిపోయింది. నాకు ఏడుపొచ్చింది. అమ్మ గుండెలో తలదాచుకుని ఏడ్చేశాను.

నన్ను చూసిన నాన్నకి ఆవేశం రెచ్చి పోయింది.

'వాడి నసలిలాకాదు ... అల్లి తండ్రీ చచ్చిపోయారని ఏ అనాధ శరణాలయంలోనో పడెయ్యాలి. అప్పుడుగాని నీ తిక్క కుదరదు...' అంటూ నాన్న నన్ను చేతు లోకి తీసుకున్నాడు. 'పేమానురాగాలలో కాదు — ఆ చేతులు నాకు ముళ్ళ కంపల్లా వున్నాయి. నాన్న నోటినుంచి దుర్వాసన! నాన్న తాగుతాడు ... తాగి తందనా లాడు తాడు!

నాన్న నన్ను ఎక్కడికో తీసుకు పోదో యాడు...

నేను అమ్మ కడుపులోంచి వచ్చాను — అమ్మరక్తం పండుకున్నాను. వారక్తం వేడెక్కింది. అచేతనంగా పడివున్న అమ్మ రక్తంకూడా వేడెక్కింది. వెంటనే తెప్ప రిల్లింది. నన్ను అమాంతం సందిట్లోకి తీసుకుంది.

'ఎందుకు వీ డి ని నా దగ్గర్నుంచి దూరంచేస్తారు ...? లేక లేక కలిగిన వాడు. లేమిలో కలిగినవాడు... నాకు అన్న మయనా, నీళ్లయినా వాడే... వాడిని చూసు కునే నా ఆలోచనలు తీర్చుకుంటు న్నాను... మమ్మల్నిలా బ్రతకనివ్వండి...' అమ్మ ఏడ్చింది. పౌదడు విదారకంగా ఏడ్చింది.

నాన్న అమ్మను తావాడు. రావుడు పళువుల్ని బాదినట్టు బాదాడు. అమ్మ నన్ను తనలో ఇముడ్చుకుని మెలికలు తిరిగి పోయింది. దెబ్బలు నామీద పడకుండా తన పళ్లెదాచి, నన్ను కాపాడింది. చేతులు నా పైట్టేదాకా కొట్టి, నోరు నా పైట్టే దాకా తిట్టి, అలసినోయి వెళ్లిపోయాడు నాన్న.

ఎక్కడికి వెళ్లిపోయాడో ఏమో...! అమ్మకి నేనంటే ప్రాణం. అమ్మకి ప్రాణమైన నన్ను చూస్తే చాలు నాన్నకి కోపం.

అమ్మ నడిగాను — 'జ్ఞానంలేని పళు వుల్ని రావుడు కొడుతున్నా డన్నావు... మరి నాన్న నిన్ను...'

నన్నూ, నా ప్రక్కనీ అమ్మ గుండెలో

పోలేమి కన్నది. ఇది నా తెలివితేటలు!

నాకు తెలుసు — అమ్మ ఇలాంటి ప్రక్క లకి సమాధాన మివ్వదు.

ఆరోజు వెళ్లిపోయిన నాన్న అయిపూ ఆజాలేడు. ఎక్కడికి పోయాడో ఏమో...

కొత్తలో అమ్మ బెంగగావుండేది. అలా బెంగగా ఉన్నప్పుడు నన్ను దగ్గరకు తీసు కునేది. దగ్గరకు తీసుకుని బాధల్ని మరచి పోయేది — తన్ను తాను మరచిపోయేది. ఈ లోకాన్నే మరచిపోయేది.

అమ్మకి పిల్లలంటే ఎంత తిపి! ప్రతి అమ్మకి అంతేనేమో!

అమ్మ బ్రతుకు ఒక సమస్యగా తయారయింది. నాన్న తనకి ఎందుకు దూత మయ్యాడో ఇప్పటికీ అమ్మకి అర్థం కాదు... అదే ఆమె దేవుడు దగ్గర అంటుండేది. ఆ మాటలు చెవినిపడగా నేనూ ఆలో చించేవాణ్ణి. ఆలోచించే జ్ఞానంవస్తున్న కొద్దీ ఆలోచించేవాణ్ణి. నాకు సమాధానం మూత్రం దొరికేది కాదు.

మిషను కుట్టకుట్టే అమ్మ చేతులు పట్టు నడిలేటప్పటికీ నేను పెద్దవాణ్ణియి పోయాను. ఉద్యోగంలోకూడా చేరాను.

అమ్మ వా సర్వస్వం. అప్పుని నేను మరచిపోతే దేవుడు నన్ను మరచిపోతాడు. అప్పుడు నాకి భూమిద సొంతం వుండదు. అలాంటి పరిస్థితే ఏర్పడితే భూమి నన్ను మింగేయ్యాలనే నా ఆరాంక్ష.

నా మొదటి బీతంతో అమ్మని పుణ్య క్షేత్రాలు తిప్పాలనుకున్నాను. కాశీ, రామేశ్వరం, బదరీ నాస్, హృషీకేశం, శ్రీ కైలం...

అవును ... హృషీకేశంలో ఒక యోగి వుంగవుడు కనిపించాడు. తండ్రీలా ఆవి పించాడు. అతను నిజంగా నా తండ్రే అని తెలిసినవాడు అమ్మ ఆనందం కట్టలు తెంచుకు ప్రవహించింది. కాని, నాకు శరీరంమీద తేళ్ళూ, జైరూటూ ప్రాకొయి ముఖం ప్రక్కకు తిప్పుకోలేక తిప్పు కున్నాను.

అతన్ని చూడగానే నా చిన్నతనం జ్ఞానకం వచ్చింది. అమ్మకమ్మలు జ్ఞానక మొచ్చాయి. కళ్ళు వర్తించాయి.

అమ్మ అక్కడినుంచి ఎన్నాళ్ళి కడ లడం లేదు. నా కనతల పెలవులు అయి పోతున్నాయి.

